

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

§. 6. An rescriptum gratiae, & iustitiae morte delegati, vel eius officio finito
expiret?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

potius causam illius: ac proinde perseverat pro toto anno, etiam mortuo concedente intra illum, sic Suar. *lib. 1. cap. 32. in fine*, & Henric. *c. 1. num. 4.*

4 Quando autem Princeps concedit gratiam, apponendo illam dictionem, *ad beneplacitum meum*, vel quamdiu voluero, aut fuerit nostra voluntas, dubitari potest, an peccat concedentis morte? Et quidem perire probabilis est, quia post mortem neque est voluntas, neque illius velle, nec beneplacitum; ac proinde cessat conditio, sub qua fuit gratia facta: *cap. si gratiosè, de rescriptis, in 6.*

Dices, ergo si non adderentur illa verba, sed absoluta esset concessio, periret gratia, siquidem periret voluntas, & beneplacitum, ex quibus habet gratia efficaciam.

Respondet ex voluntate postius concedentis habere gratiam efficaciam, vt sit, non tamen, vt conferatur; non enim indiget ad sui conseruationem postius voluntate concedentis; solum enim requirit, ne adit contraria voluntas, scilicet reuocatio. At quando sub illis terminis conceditur; tunc indiget postius voluntate conferuante, quia sub illa conditione conceditur: quare si hæc absoluta cesset, cessat & gratia: sic docent Sanchez plures referens *disp. 27. n. 52.* Menoch. *lib. 1. de arbitrar. quasi 69. n. 1.* & *sen. Couarr. 3. var. cap. 15. n. 3.* Bilius *lib. 3. cap. 19. §. 1. n. 9.* & *10.* Suarez *lib. 8. de legibus, cap. 32. num. 3.*

5 Addeam tamen existimo, non carere probabilitate ex illis verbis non limitari gratiam ad vitam concedentis, sed protogari post illam, quouique reuocetur; quia videntur in communi loquendi modo æquiualeere illa verba ad beneplacitum meum, illis verbis, donec reuocauero, seu aliter ordinauero, quia dum aliter non ordinatur, semper videtur esse, & perseverare eadem voluntas. Et confirmari potest ex usu, & consuetudine ordinariorum, cum faciunt talem religiosis, & alijs personis concedunt admittendi sacramenta, subiungunt *ferè* semper, se velle, vt illa licentia efficaciam habeat, dum fuerit nostra voluntas: at ex his verbis non reputatur licentia cessare, quouique reuocetur; ergo, & ita tenet Emanuel Saa *verbo gratia, num. 7.* in vtraque editione genuina, & reformata: ibi gratia, in qua dicitur, donec voluero, vel donec aliter ordinauero, vel ad beneplacitum Sedis Apostolicæ, dura mortuo concedente. Ecce qua ratione pro eodem vsurpat illa verba donec voluero, vel donec aliter ordinauero: & in editione genuina subiungit (etiam contra habeatur in reformata) quod si dicat Papa, ad nostrum beneplacitum, expirat eo mortuo quidam putant, alij negant: & remittit se ad id, quod dixerat *verbo delegatus*, vbi in *n. 3.* inquit: Delegatio non expirat delegante excommunicato, aut suspensio, neque ipso mortuo, si est data ad eius beneplacitum.

§. VI.

An rescriptum gratiæ, & iustitiæ morte delegati, vel eius finito officio expirat.

- 1 Delegatio personalis expirat, secus realis.
- 2 Si sub nomine proprio delegatio fiat, regulariter censenda est personalis.
- 3 Si sub nomine dignitatis realis, & ad successores transit.
- 4 Extenditur, siue res integra sit, siue non.
- 5 Item etiam si nudum factum committatur.
- 6 Item esse si consanguineus delegantis.
- 7 Si in commissione exprimitur nomen proprium, & nomen dignitatis, censenda est commissio personalis.
- 8 Apponuntur duæ limitationes: vna approbatur, altera rejicitur.

1 Omnes conueniunt delegationem personalem expirare; locus verò realem. Quando autem commissio sit personalis, quando realis, non est facile explicari; quia contingere potest, esse commissionem personalem, etiam si solum dignitas delegati exprimitur: si in commissione addantur tales circumstantiæ, quæ indicant sufficienter electam esse industriam personæ, vt supra diximus latius, cum de privilegijs reali, & personali loqueremur, videri potest de hac re doctissimus Menochius *lib. 1. de arbitrar. quasi 68. à num. 1. usque ad 25.*

Sed claritatis gratia notandum est tribus modis fieri delegationem posse. Primum expresso nomine delegati tantum, secundò illo tacto, expresso tamen officio, & dignitate. Tertio expresso vtroque nomine; & proprio, & dignitate.

2 Dico primò, si commissio nominis proprio fiat v.g. Petri, regulariter censenda est personalis: nisi ex circumstantiis, & subiecta materia aliud manifestè colligatur. Conclusio est ferè omnium Doctorum, quos statim referemus. Et ratio est clara, quia ad iure forem non potest transire, nisi ex voluntate delegantis explicata: cum autem id non explicetur, sed potius signando personam contrarium significauerit, efficitur sane commissionem esse personalem esse vt illius.

3 Dico secundò si commisso sub nomine dignitatis facta sit verbi gratia, Episcopo Salmantino, Decano talis Ecclesiæ, realis, est, & ad successorem in dignitate transit; quia tunc commissio non est facta personæ, ratione illius, sed ratione dignitatis sibi inherentes; & cum hæc perpetua sit, & ad successores transit, transit & commissio: habetur expresse *de quoniam Abbas, de offic. delegat. ibi, quia sub expressis nominibus locorum, & non personarum commissio emanauit id ita tenet glossa ibi, Abbas numero 8.* Menoch. *lib. 1. q. 68. de arbitrar. n. 21.* Salas *disp. 20. de legib. c. 17. c. nel. 1.* Sanchez *lib. 8. disp. 27. n. 6.* Bonacina *disp. 1. q. 3. p. 8. §. 1. n. 3. versus respondeo secundò.*

4 Extenditur conclusio, siue res integra sit, siue non; quia esse rem integram, vel non esse, non immutat concessionem: & cum hæc dignitati potius, quam personæ facta sit, cum illa transit, sic Panor. *in cap. quoniam Abbas, num. 12.* Menoch. *num. 22.* Sanchez *num. 7.* Salas Bonacina *supra*, & reliqui omnes Doctores; excepto Angelo, vt testatur Menoch. & Sanchez *supra*.

5 Extenditur secundò, vt locum habeat, etiam si solum nudum factum committatur; quia nudum factum minus exigit industriam personæ: ergo facilius potest ad successorem transire. Adde etiam iudicium exercenda committitur, quæ transit ad successores, plures actus ibi committuntur, qui nudum factum respiciunt. Ergo iam commissio nudi facti transire ad successores potest: sic cum Abbate & Deco defertur vt probabilis Menoch. *de lib. 1. quasi 68. um. 23.* Sanchez alios referens, *num. 14.* Bonacina *disp. 1. q. 3. p. 8. §. 1. num. 16.*

6 Extenditur tertio conclusio, vt habeat locum, etiam si ille, cui committitur delegatio sub nomine dignitatis, sit consanguineus, aut amicus delegantis: adhuc censenda est commissio realis, si commissio sit ex illis, quæ solum personam concernunt in dignitate regulatæ sunt, iuxta *cap. status in de rescriptis, in 6.* quia tunc qualitates illæ consanguinitatis, vel amicitie non principaliter spectantur: at verò si commissiones sint ex illis, quæ nudo ministerio contentæ sunt, tunc præsumptio non leuis est esse commissionem personalem: & ad successores non transit; quia videtur spectata qualitas amicitie, vel consanguinitatis potius, quam dignitatis: sic legatum relictum Archiepiscopo consanguineo, vel amico, præsumitur relictum personæ, non dignitati, *cap. requisitum de testamentis.* Et idem est si illam in executionem nominis quæ ad executionem testamenti potius amicitia, quam dignitas procedit: sic docet Menoch. *lib. 1. de arbitrar. quasi 68. num. 25.* & adducit pro se lafon in *l. more, num. 65. versus quando limitat. ff. de iur. fidei. omnium iud. Couarr. in rescriptis de testamento, & glossam in religio suo, in glossa penult. de testam. in 6.* Sanchez *lib. 8. disp. 27. num. 15.* Secus verò dicendum si in Archiepiscopo non esset illa qualitas amicitie, vel consanguinitatis, quia tunc præsumitur legatum ad successorem transire, vt optime probat Menoch. *lib. 4. præsumpt. 121. num. 5.*

7 Dico tertio, si in commissione exprimat nomen proprium delegati, & simul eius dignitas, reputanda est commissio personalis, & non realis, etiam si nomen proprium fuerit postpositum nomini dignitatis: sic docent alios referentes Flamin. *de rescriptis, lib. 1. qu. 11. n. 12.* Salas *disp. 20. de leg. sect. 17. n. 12.* c. nel. 1. Sanchez *lib. 8. disp. 27. num. 20.* Bonacina *disp. 1. q. 3. p. 8. §. 1. n. 3.* Guierri, *de matr. cap. 15. n. 1. §. 9.* Ratio est, quia nomen personæ in commissione positum restringere videtur vniuersalem significationem pronuntiam esse nomine dignitatis; ac proinde facit, vt solum verba personæ communetur commissio, & non pro omnibus habentibus illam dignitatem: alius si omnibus communicatur, nomen personæ in rescripto positum esset inutile, & confusionem causeret; quod non est dicendum, quia verba in rescripto semper debent habere effectum *ex l. si quando, ff. de legatis 1.*

Dices, etiam nomen dignitatis, inutiliter ponitur; siquidem ratione illius non extenditur rescriptum amplius, quam si solum sub nomine personæ latum esset.

Respondet negando esse inutiliter positum, quia licet nomen dignitatis non deseruiat ad extendendam commissionem, deseruiat tamen vt clarior, & euidentior cognoscatur persona, cui est facta commissio: non enim tunc nomen dignitatis gratia disponendi fuit appositum, sed potius gratia demonstrandi cui dispositio concedebatur. At si commissio esset generalis facta omnibus habentibus talem dignitatem, nomen speciale, & proprium vnius personæ in commissione positum ad nihil aliud, nisi ad confusionem posset deseruiere.

8 Limitant plures Doctores hoc esse intelligendum, quando delegatus cognitus erat deleganti; secus verò si illi esset incognitus, quia tunc videtur nomen proprium non esse in consideratione; ac proinde nomen dignitatis, vt potentius, & firmitus præualere: sic docent Barr. in *l. si seruus communis ff. de stipul. seruar. per textum ibi, Abbas in cap. quoniam Abbas, n. 8. de officio del. g. Berolius ibi n. 91.* & dicit esse communem Gregor. Lop. *leg. 47. fin. tit. 18. part. 3.* Menoch. *de arbitrar. lib. 1. q. 68. num. 16.* & 17. & alij relati à Sanchez *lib. 8. disp. 27. num. 19.* Verum hæc limitatio mihi non probatur: tam quia rationes supra

supra

supradicta in hoc etiam casu militat, scilicet inuoluitur fore appositum tunc nomen personae: tum etiam quia in e. quoniam Abbas, de officio delegati. ubi declaratur quoniam sit commissio realis, dicitur esse in qua sub expressis nominibus locotum & non personatum fit. Ergo à contrario, ubi sub expressis nominibus personatum fit commissio, non realis, sed personalis censenda est: & ita tenet Sanchez, Bonac. Flamin. Salas, & alii supra relati nihil distinguentes.

Secundo limitat Sanchez, Bonac. Salas, & alii supra ut intelligatur commissio esse personalis nisi ex circumstantiis reddeatur, vel damosa alteri, iniusta, vel inutilis, quia semper in casu dubio praesumendum est delegatam non velle suam dispositionem inuoluitam vel inutilem esse.

§. VII.

Quae dignitas successorem habeat.

- 1 Proprietas quatio & distinguuntur dignitates
- 2 Commissiones factae legato non transeunt ad successorem.
- 3 Commissiones factae canonico, qui existimant non transire ad successorem, probabiliter censentur appositum in Ecclesia, ubi est certus numerus canonicorum.
- 4 Iudici synodali facta commissio ad successorem non transit.
- 5 Vicarius Episcopi non habet dignitatem perpetuam.
- 6 De rigore iuris commissiones illi factae non debent ad successorem in officio transire ac transeunt ex consuetudine.
- 7 Nominis vicarii, seu officialis non comprehenditur Episcopus, etiam mortuo, seu remoto ab officio vicario.
- 8 Neque nuptius, seu legatus Apostolicus.
- 9 Neque auditor camerae Apostolicae.
- 10 De vicario capituli sede vacante qui affirmat nomine officialis, & vicarii diocesani intelligi, ac proinde exquiri posse commissiones diocesano factas.
- 11 Quid dicendum.
- 12 Sed quid si duo sint officiales principalior eligi debet, si aequè sint principales in gratiosis referentibus quilibet eligi potest in contentiosis varianti Doctores: censentur probabiliter recurrendum esse ad de legantem.
- 13 Electio uno officiali in rescriptis pro foro externo, non potest alius adiri, secus in foro poenitentiae.
- 14 Non potest Episcopus ab uno has commissiones auferre & alteri committere, si in officio vicariatus illum teneat.
- 15 Sub nomine vicarii diocesani intelliguntur vicarii palatiorum habentium iurisdictionem, quasi Episcopalem.
- 16 Vicarii foranei non possunt commissiones factas diocesano expedire.

Pro intelligentia superioris doctrinae restat explicare quae dignitas intelligatur successorem habere vt sic commissio facta alicui ratione dignitatis ad successorem illius transeat. Et ratio difficultatis est. Nam commissio facta Vicario Legato à latere, Canonico, & iudici synodali videtur ad successorem transire: cum tamen haec dignitates proprie successorem non habeant.

Vt ergo cum distinctione procedamus.

Primo dicendum est de Legato.

Secundo de Canonico.

Tertio de iudice synodali

Quarto de vicario.

1 Ex primo de legato dicendum est commissiones illi factas etiam sub nomine solius dignitatis, non transire ad successorem in legatione, sed esse personale ac proinde finito eius officio exingui. Ratio est clata quia dignitas Legati successorem non habet quia non est dignitas permanens in Ecclesia, sed ad voluntatem Pontificis constituitur: ac proinde quoties alicui legatio committitur, de nouo creati Legatus dicitur, non succedere praeterito. Quapropter provisiones, & reservationes beneficiorum à Legato factae, si effectum sortitae non sunt, finita legatione expirant: vt habetur in c. praesenti, de officio legati, in 6, & tenet Sanchez alios referens lib. 8, disp. 27, n. 11. Gutierrez, de matrim. 125, n. 4. Bonacina disp. 1, q. 3, punct. 8, §. 1, n. 1, §. 1.

2 Secundo de Canonico dubitari potest, an commissio illi facta, etiam sub nomine solius dignitatis, transeat ad successorem.

Respondet Sanchez aliis relatis lib. 8, disp. 27, num. 12, siue in Ecclesia sit certus numerus Canonicorum, siue non; commissio facta Canonico ad successorem non transit de rigore iuris; quia non habet successorem, bene tamen ex benigna interpretatione voluntatis Pontificis, sicuti de vicario dicimus: consentit Bonacina disputat. 1, q. 3, p. 8, §. 1, num. 14.

At mihi probabilius est, si in Ecclesia sit numerus certus Canonicorum, quorum quilibet habet suum titulum vt in multis Hispaniae Ecclesiis contingit commissio facta Canonico S. Petri, vt sub nomine dignitatis ad successorem transeat. Mouerit, Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars I.

quia verè huiusmodi canonicatus est beneficium perpetuum, quod petit successorem, siquidem tenetur Praelatus de illo providere, neque potest diuidere, aut extinguere. Caput autem dilectio, de praebenda, §. praeterea ubi dicitur canonicatum cum Canonico nasci, & definire cum defuncto, loquitur quando in Ecclesia non est certus numerus praebendarum quia tunc per mortem vnus Canonici nulla dignitas vacat: si quidem liberum est electoribus de nouo illum creare: in Ecclesia vbi est certus numerus praebendarum praebenda verè dicitur vacare, vt colligitur ex illis verbis, vno individuo iure vacante, sic tenet relato Anastasio Germonio, Nicol. Garcia 6, p. de benefic. cap. 2, num. 37.

4 Tertio dubitari potest de iudice synodali an inquam, ad successorem transeat: Et breuiter dicendum est, nullo modo transire, sed cum ipso exingui: tum quia huiusmodi iudices debent designari nominatim, & in particulari: vt colligitur ex Trident. sess. 25, de reformis, cap. 10, vbi statuitur designari personam, quae qualitates habeat iuxta ca. statutum, de rescriptis, in 6, quibus causae à Romano Pontifice delegari possint. Ergo eorum assignatio non transit ad successorem in praebenda, tum quia esto assignarentur in genere, & sub nomine dignitatis, verbi gratia, sit, iudex synodalis Decanus huius Ecclesiae: illo mortuo non transit ad successorem decanatus quia non transit iudicatura, sed cum primo assignato expirat sic docet Garcia 9, p. de benefic. cap. 2, n. 349, cum Michaeli Acofta in cap. quoniam Abbas, de officio delegati, & referet ita declaratum fuisse in regia Cancellaria Pintia & à sacra Congregatione super Concilium illo c. 10 quae declarati nem referet, Barbol. super Concil. in noua edit. Flamin. de rescriptis, lib. 1, q. 11, n. 14. Cualos commun. contra comm. q. 66, 6.

5 Quarto dubitatur de vicario & quidem statuendum est vicarium Episcopi non habere dignitatem perpetuam, quia vicarius non est dignitas, quae successorem exoptulat. Non enim tenetur Episcopus mortuo vicario alium substituere, sed pro libito illum substituit, sicuti & pro libito illum in officio conseruati poterat enim ab officio remouere, quae omnia constant ex c. 1, & 2, de officio vicarii, in 6, & Clem. 2, de rescriptis, trad. Rebuffit, de forma vicarii n. 192. Barbosa de potestate Episcopi 2, vari. allegat. §. 4, n. 170, & multis citatis n. 145. Quapropter vicarii dignitas, quae nulla alia est quam iurisdictio ab Episcopo delegata, perit morte vicarii, vel remotione illius ab officio: & quando alius loco illius assumitur, non debet dici subrogari in eadem potestate dignitate, sed in alia simili: & sic proprie est de nouo creatus, non tamen est proprie successor. Ex qua doctrina videbatur inferri necessario commissiones factas vicario Episcopi etiam sub nomine dignitatis, tantum esse personales: quia eius dignitas personalis est non perpetua, neque illi per se inherens, sed ex voluntate alterius contingens: sic tradit late probans, & alios allegans Menochius lib. 4, praesumpt. 121, n. 5, & de arbitrio lib. 1, q. 68, num. 24. Mantica de coniecturis, lib. 8, tit. 17, n. 3. Flamin. de rescriptis, lib. 7, q. 24, n. 76. & alii plures relati à Garcia 6, part. de benefic. cap. 2, num. 32. Sanchez lib. 8, disp. 27, num. 8.

6 Nihilominus est hoc de rigore iuris verum sit: attentione consuetudine, & stylo curiae commissiones factae vicario sub nomine dignitatis ad successorem in vicariatu transeunt: praesumitur enim intentionem Pontificis ita esse, ne passim rescripta vicariis Episcoporum commissa pereant, & ne sumptus in nouis expeditionibus multiplicentur: neque conscientiae multorum diu sint vinculis alligatae, & grauatæ dilatione neque expeditionis, sic docuit Abbas in cap. quoniam Abbas, n. 11, de officio delegati, Cardinal. ibi, & in Clem. 2, de rescriptis, q. 5, vbi gloss. verbo principalis Hieronym. Gabr. cons. 33, hb. 2. Thom. Sanchez, n. 10, & 31, Bonacina disp. 1, q. 3, punct. 8, num. 5. Salas disp. 20, sect. 17, sub numer. 124, versic. ex dictis, Gutierrez, de matrim. cap. 125, num. 14. Nicol. Garcia, de benefic. 6, part. c. 2, n. 34, & alii apud ipsos.

7 Sed adhuc est difficultas, qui vegiant nomine vicarii Episcopi, seu officialis diocesani intelligendi, vt possint dispensationes, & commissiones factas vicario Episcopi, seu officiali diocesano expedire;

Et primo dicendum est nullo modo venite intelligendum ipsemet Episcoporum etiam mortuo, vel remoto ab officio vicario, quia Episcopus non est vicarius, neque dignitas Episcopi est dignitas vicariatus, sed omnino distincta: vt constat ex cap. venerabilibus, in primis de sentent. ex commun. in 6. Neque obstat esse idem tribunal Episcopi, & vicarii, vt possit Episcopus causas commissas vicario expedire quia est idem tribunal in his, quae competunt vicario ex commissione Episcopi & iure ordinatio, non ex commissione, & delegatione Pontificis sic Nauari, lib. 1, consil. in 2, edit. de officio delegati, cons. 5, n. 4. Sanchez plures referens lib. 8, disp. 27, n. 30. Bonacina disp. 1, q. 3, punct. 8, §. 1, n. 11. Gutier. de matrim. cap. 125, n. 11. Salas disp. 20, sect. 17, versic. ex dictis.

8 Nec videtur intelligendus nomine vicarii, seu officialis diocesani, Nuntius seu Legatus Apostolicus tum quia Legatus Apostolicus non est vicarius neque officialis diocesanus cuius commissio talis facultas: tum quia Legatus non potest se intromitti

DE
ASTRO
PALAT
TON.